

ing te be-
chafte dan
erkingen
om indivi-
raad uit te
reg voor tal
s nu kwa-
n gemeen-
dies de ge-
or onware
voor hun
n met den
kerkraad
ing te for-
te volstaan,
tot welke
ante aanlei-
het is, dat
e gewoonte

deze zaak
kizing ach-
kunnen nu
meente be-
ant worden
ement voor
leg met de
men liefst
aan op een
te saam, en
nstand een

lijk geweest
antwoorden
uitdrukking:
ssching der

op, dat door
den kinder-
et algemeen.
dergeboorte
later te be-

it ons droops-
gebruikt
van betuigen
gold niet de
maar alleen

hij toe, dat
nleiding tot

waar van de
toegeven, dat
drukking tot

als in één
niet de af-
op onderstelt
Deze nauwe
stand gegene-
den gewekt,
kking „onder-

nde ontken-
arakter. De
tegenover
nouw van
fontkenning,
ken, die hier

sluit, uit be-
lijk en gra-
zeel rijker
tot ons komt,
it, indien wij
hadden toe-
zing zal zeker
den het feit,
ijk is, en die
ling zich ge-
is zoo uitdijf,
neggenswijze

ntwoord het

fankbaar en

elsol.

og van plan
wet om de
om het zoo-
ten onzent
g dit stelsel

daarom een
aal Corre-
even van de
el rust, de
wordt toe-
stet dusverre

n dienst te
te nemen:

vernieuwing
d. Het vierde
zijn gouden
veien wordt
mends heeft,
een goed deel
de wijziging
t het mij niet
te zeifen en
naken heb-
te lezen van
gie te stellen
e buiten den
en ons blad
ven.

zelf niet, dat
wij blijven
de taak achten
en de kerk
lijken versta-
n van de
n uitweg ge-
felfder stelsel

ij deze twee
den individua

en de decentralisatie. Mr. E. Münsterberg, die
ter gelegenheid van het gouden feest een be-
schrijving van het Elberfelder stelsel gaf (ver-
trald in no. 113 van het Tijdschrift voor
Armenzorg en Kinderbescherming), vertolkt deze
beginselen door: Hulp van Mensch tot Mensch.
Het Elberfelder stelsel gaat dus uit van de
gedachte, dat de helpende den behoeftige per-
soonlijk moet tegemoet treden, in zijn omstan-
digheden doordringen, en geheel in overeen-
stemming met die omstandigheden zijn hulp
toepassen. Dit kan alleen door persoonlijk be-
zoek, en door een onderzoek in te stellen naar
de omstandigheden waarin de behoeftige ver-
keert, naar de familiebetrekkingen enz. De heer
Münsterberg erkent in bovengenoemd opstel,
dat dit beginsel van „de hulp van mensch tot
mensch" het eerst en het duidelijkst is waar te
nemen bij de oude Christelijke gemeenten. Dan
betoogt hij hoe dit beginsel in de Middeleeuwen
te loor ging en eigenlijk pas weer door de Her-
vorming op den voorgrond is gebracht. Ook
geeft hij de eere aan de Gereformeerden, dat
bij hen de grondslagen der oude diakonie zijn
behouden en vooral aan den Beneden Rijn en
in Nederland vast burgerrecht hebben verkregen.
Op dezen grondslag wil het Elberfelder stelsel
individuele behandelings. Het gedeelte der stad,
dat in de termen valt voor armenzorg, wordt
in wijken ingedeeld, waar een aantal assistenten
of bezoekers moeten werkzaam zijn. Deze
assistent moet 2 tot 4 gezinnen voor zijn reke-
ning krijgen. Geregeld moet hij op die gezinnen
toezicht oefenen. Sommige zeer grote steden,
waar het stelsel is ingevoerd, hebben meer dan
4 gezinnen voor één assistent. Zoo Breisau 6,
Stettin 8, Königsberg 12. Ook wordt er reke-
ning mee gehouden, dat bv. een rentenier meer
bezoeken kan afleggen dan een man van
zak. Minstens eens in de 14 dagen moet
de assistent zijne bezoeken afleggen. De bedoe-
ling van het bezoek is om aan verkeerde onder-
steuning paal en perk te zetten, onvoldoende onder-
steuning te doen vermeerdere, te zorgen voor
plaatsing in gestichten indien dit noodig is enz.
Bovendien letten op schoolbezoek, gedrag en
wat dies meer zij. Dus vrij zijn van den
arme en tevens diens spion.

De uibetaling der toegesegde ondersteuning
moet bepaald door den bezoeker zelf gedaan
worden, hetzij hij daarvoor zelf naar den arme
gaat, hetzij hij dien bij zich aan huis laat komen.
Elke ondersteuning moet op elke vergadering
opnieuw toegestaan worden. Het bedrag der
ondersteuning wordt in Elberfeld geregeld naar
het roegenaamde tarief systeem, gegrond op het
bestaansminimum. Het kleinste bedrag wordt
berekend waarvoor de armen hunne kosten voor
het allereenvoudigste levensonderhoud kunnen
dekken. De regeling bepaalt, dat het volgens
het tarief berekend bedrag niet moet, doch
slechts mag verstrekt worden.

Om de individuele behandeling mogelijk te
maken en toch goede controle te oefenen, wordt
de stad verdeeld in districten en de districten
weer in wijken. Aan het hoofd van elk district
staat een voorzitter, onder wiens presidium de
bezoekers op de districtsvergadering samen
komen. Ieder bezoeker krijgt een wijk. De arme,
die ondersteuning begeert, moet bij dien be-
zoeker zich aanmelden. In sommige steden heeft
men alleen districten, terwijl de voorzitter dan
zelfstandig de gevallen onder de bezoekers ver-
deelt.

De decentralisatie werkt bij dit systeem zóó,
dat zeer velen aan het werk der armenverzorging
deelnemen, en zelfstandige colleges vormen, die
niet alleen onderzoeken, maar ook zelfstandig
beslissen bij de toepassing der hulp. In Elberfeld
en in de Rijnprovincies, en ook elders, is
men er in geslaagd menschen uit alle standen
der maatschappij voor dit werk te krijgen. Het
volgende lijstje doet over vier steden zien, hoe-
veel bezoekers er werkten en uit welke klasse
der maatschappij zij zijn.

	Hamburg.	Breslau.	Leipzig.	Frankfurt a.M.
Aantal inwoners.	705,738	422,738	455,089	288,489
Totaal aantal be- zoekers.	1561	1442	975	631
Geestelijken en onderwijzend personeel.	128	194	149	78
Artsen en apo- thekers.	20	47	39	14
Logementhouders Ambtenaren (par- ticuliere en ste- delijke).	114	104	79	22
Kooplieden (ook handelsbedien- den).	213	263	312	248
Ambachtlieden en industrieele Huis en grondbe- sitters, rente- niers.	632	575	327	247
	60	134	47	43

In sommige steden worden ook bezoekers
aangewezen, die gezinnen bezoeken hijzonder
geacht, om door vrouwen behandeld te worden
biv. alleen staande vrouwen, gezinnen met veel
kinderen enz. Zoo bijv. te Keulen, Düsseldorf,
Frankfurt a. M.

Bij het voortaan van decentralisatie, gaat het
Elberfelder systeem er van uit, dat elke decen-
tralisatie moet volmaakt worden. Daarom moet
er een centraal bestuur zijn dat algemeene lei-
ding geeft, controle oeffent enz.

Wat de resultaten van het stelsel betreft is
het een feit, dat waar het minder doelmatige
en geschikte systemen verving, de kosten veel
minder zijn geworden. Dit is het gevolg van
het grondige onderzoek, waaruit dikwijls blijkt,
dat onderscheiden behoeftige personen, die eigen-
lijk geen aanspraak op armenverzorging mogen
maken. Aan den anderen kant worden door het
individueel behandelen veel ellende en
armoede openbaar, waardoor nieuwe uitgaven
noodig worden. Maar toch gaat de totaal uit-
gaaf achteruit, omdat de ondersteuning overeen-
komt met den werkelijken toestand der armoede.
Heerscht er welvaart, dan zijn er weinig gezin-
nen die ondersteuning behoeven, terwijl dit
aantal groeit bij werkloosheid.

Wij laten hier een overzicht van een paar
Duitsche steden volgen, waaruit duidelijk de
waarheid van dit beweren blijkt.

Het jaarverslag van Elberfeld geeft een dui-
delijk overzicht van dit verschijnsel: in een
tabel worden de uitgaven sedert de herziening
van het armenwet in 1853 tot op heden opge-
geven en in verhouding tot het aantal inwoners
gebracht. In een aanhangsel worden de verschil-
lende oorzaken van af- en toename der uitgaven
meegedeeld, zoals oorlog, gebrek aan werk,
enz. Uit deze cijfers leert men duidelijk de

gevolgen van het systeem kennen. De bedelarij,
waarover steen en been geklond werd, verdween
als bij tooverslag, en niettegenstaande grotere
ondersteuning, werden de kosten der armen
zorg minder; in 1852 bedroegen zij nog 178,000
Mk., terwijl zij in 1853 tot 90,000 M. geredu-
ceerd werden. Het eerste cijfer werd bereikt,
toen de ondersteuning aanmerkelijk verhoogd
weiden en de bevolking meer dan verdubbeld
was. De uitgave der armenzorg zijn per hoofd
van de bevolking tot 1876, toen zij 1 M. 15
bedroegen, geringer dan van 1853—75, en blijven
gedurende de volgende jaren doorgaans ook be-
needen de raming van drie jaren.

In Mainz is de uitkomst als volgt:

Jaar.	Bevolken.	Totaal uitgaven.	Uitgaven voor elk afz. gevel.
1893/94	1659	131,977 Mk.	73.40 voor de
1894/95	1761	120,401	23.50
1895/96	1472	105,258	169.34 voor de
1896/97	1182	88,206	191.33 na herziening.

In Eindhoven, waar in 1893 de aannemers herzien werd, vinden wij het volgende:

Jaar.	Bevolken.	Uitgaven. Mk.	Per be- doelde. Mk.	Per in- woner. Mk.	Verhouding tusschen geestelijken en Ondersteuning.
1893	1549	1386.2	83.04	1.70	2.05
1894	1681	1336.6	79.60	1.74	2.08
1895	1666	1170.6	73.45	1.51	2.05
1896	1261	1128.7	89.38	1.33	1.50
1897	1278	1066.6	83.41	1.22	1.47